



Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 1629/2019
14.01.2021. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд у већу састављеном од судија: Зоране Делибашић, председника већа, Гордане Комненић и Бисерке Живановић, чланова већа, у правној ствари тужиоца „Еurobank“ АД, Београд, чији је пуномоћник Немања Алексић, адвокат из ..., против тужене АА из ..., чији је пуномоћник Јелена Нагл, адвокат из ..., ради исплате дуга, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж 1956/18 од 06.12.2018. године, у седници одржаној 14.01.2021. године, донео је

ПРЕСУДУ

ПРЕИНАЧУЈЕ СЕ пресуда Апелационог суда у Новом Саду Гж 1956/18 од 06.12.2018. године у ставу другом и трећем изреке тако што се одбија жалба тужене и потврђује пресуда Основног суда у Шапцу П 3503/16 од 23.01.2018. године у преосталом делу става другог изреке за износ од још 1.938.580,44 динара са законском затезном каматом од 21.10.2011. године до исплате и у преосталом делу става четвртог изреке пресуде за износ од још 281.980,00 динара.

ОБАВЕЗУЈЕ СЕ тужена да тужиоцу накнади трошкове ревизијског поступка од 234.600,00 динара у року од 15 дана од дана пријема писаног отправка одлуке.

Образложење

Пресудом Основног суда у Шапцу П 3503/16 од 23.01.2018. године, ставом првим изреке укинута је решење о извршењу Основног суда у Шапцу Ив 4516/12 од 29.10.2012. године. Ставом другим изреке обавезана је тужена да тужиоцу на име дуга исплати 2.367.455,96 динара са законском затезном каматом од 21.10.2011. године до исплате. Ставом трећим изреке одбијен је тужбени захтев којим је тужилац тражио да се обавезе тужена да тужиоцу исплати преко износа досуђеног у ставу другом изреке до тражених 4.006.451,11 динара. Ставом четвртим изреке обавезана је тужена да тужиоцу накнади трошкове поступка од 372.774,00 динара. Ставом петим изреке одбијен је захтев којим је тужилац тражио да се обавезе тужена да тужиоцу накнади трошкове поступка преко износа досуђеног у ставу четвртог изреке до тражених 525.230,26 динара.

Пресудом Апелационог суда у Новом Саду Гж 1956/18 од 06.12.2018. године, ставом првим изреке жалба тужене је делимично усвојена, делимично одбијена, па је

првостепена пресуда у побијаном усвајајућем делу (став други и четврти изреке), потврђена у делу којим је тужена обавезана да тужиоцу исплати 428.875,52 динара са законском затезном каматом од 21.10.2011. године до исплате, као и да му накнади трошкове парничног поступка од 90.793,87 динара. Ставом другим изреке преиначена је у преосталом усвајајућем делу, тако што је одбијен тужбени захтев тужиоца преко 428.875,52 динара до првостепеном пресудом досуђених 2.367.455,96 динара (за 1.938.580,44 динара) са законском затезном каматом од 21.10.2011. године до исплате, као и захтев за накнаду парничних трошкова преко 90.793,87 динара до досуђених 372.774,00 динара (за 281.980,00 динара). Ставом трећим изреке обавезан је тужилац да туженој накнади трошкове другостепеног поступка од 144.046,00 динара. Ставом четвртим изреке одбијен је захтев тужиоца за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужилац је изјавио ревизију због битне повреде одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Врховни касациони суд је испитао побијану пресуду у смислу члана 408. у вези члана 403. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку („Сл. гласник РС“, број 72/11, 55/14, 87/18 и 18/20), па је нашао да је ревизија тужиоца основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, решењем Основног суда у Шапцу Ив 4516/12 од 29.10.2012. године дозвољено је извршење на основу веродостојне исправе – менице, ради наплате потраживања извршног повериоца, овде тужиоца, против извршног дужника ББ, којим је обавезан да повериоцу у року од три дана исплати 4.006.451,11 динара са каматом од 21.10.2011. године, да је 09.11.2012. године (пре него што је извршном дужнику уручено решење о извршењу) донет закључак којим је дозвољена промена средства извршења, тако што је одређена продаја непокретности извршног дужника уписана у ЛН ... к.о. ... Решењем од 21.06.2013. године (којим је одлучено о изјављеном приговору извршног дужника) стављено је ван снаге решење о дозволи извршења од 29.10.2012. године и закључак од 09.11.2012. године, укинуте све спроведене извршене радње и одређено да се предлог повериоца сматра тужбом и спис предмета достављен парничном одељењу суда. Парнични поступак прекинут је због смрти туженог ББ, који је преминуо ...2013. године и на место туженог у парницу ступила је супруга АА, која је решењем Основног суда у Шапцу О 301/14 од 25.04.2014. године оглашена за његовог наследника на целокупној заоставштини, коју чини парцела бр. ... к.о. ... (ранији бр. ...) и на основу тог решења тужена се уписала као власник на наведеној парцели.

Утврђено је да су тужена и њен супруг, сада пок. ББ закључили Уговор о деоби заједничке имовине и оверили у суду под Ов.бр. 8856/2011 од 26.05.2011. године, у коме је констатовано да је кат.парцела број ... купљена заједничким средствима брачних другова и да је на њој саграђена кућа искључиво средствима родитеља супруге, овде тужене. Тужена је на основу овог уговора уписана са правом својине у 1/1 дела на спратној стамбеној згради која је саграђена на кат.парцели број ... (сада

бр....) к.о. ..., док је ББ остао уписан као власник кат.парцеле број ... (нови број ...). Према изводу из листа непокретности број ... к.о. ... од 12.06.2012. године, као искључиви власник земљишта и стамбене зграде био је уписан ББ, а у листу непокретности је на основу решења СКН Шабац од 06.06.2013. године уписана забележба постојања решења о извршењу, која је брисана на основу решења од 21.06.2013. године (којим је стављено ван снаге решење о дозволи извршења на основу веродостојне исправе од 29.10.2012. године и закључак од 09.11.2012. године). Након тога, тужена се на основу Уговора о деоби заједничке имовине уписала као власник стамбене зграде, што је утврђено увидом у извод из листа непокретности од 16.10.2013. године. Оценом налаза и мишљења вештака утврђено је да тржишна вредност наслеђене катастарске парцеле износи 428.875,52 динара, а тржишна вредност стамбене зграде (број 1) саграђене на тој парцели (за коју је издато одобрење за градњу али не и употребна дозвола) је 3.892.315,68 динара.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је на предлог тужиоца расправио као претходно питање, питање правне ваљаности Уговора о деоби заједничке имовине, у смислу одредбе члана 12. Закона о парничном поступку, оценивши да је такав уговор апсолутно ништав у смислу одредбе члана 103. став 1. Закона о облигационим односима, јер је усмерен на онемогућавање повериоца да наплати дуг по кредиту из непокретне имовине, због чега такав уговор не производи правно дејство закључивши да тужена по основу таквог уговора није могла постати власник на предметној непокретности у делу 1/1, па како наведени уговор о подели заједничке имовине не производи правно дејство то је тужена поред парцеле наведене у оставинском решењу наследила и 1/2 породичне стамбене зграде (број 1) али и 1/2 неуписаних објеката и то: помоћног објекта који се састоји од котларнице, две оставе, WC-а и помоћног објекта пушнице, због чега је усвојио тужбени захтев и обавезао тужену да тужиоцу исплати 2.367.455,96 динара са припадајућом каматом. Другостепени суд је оценивши да је првостепени суд преиспитивао правну ваљаност Уговора о деоби заједничке имовине иако тужилац на то током поступка није указивао, закључио да уређење имовинских односа између брачних другова није противно принудним прописима, јавном поретку или добрим обичајима, те да је то ствар диспозиције брачних другова у смислу одредбе члана 176. став 2. Породичног закона, те да нису испуњени услови прописани одредбом члана 103. Закона о облигационом односима за утврђење ништавости уговора, те да тужена одговора до висине наслеђене имовине, због чега је потврдио првостепену пресуду у делу којим је обавезана тужена да тужиоцу на име дуга исплати 428.875,52 динара са припадајућом каматом, док је у преосталом делу преиначио првостепену пресуду и одбио тужбени захтев.

Врховни касациони суд налази да се основано ревизијом тужиоца указује да се изражено становиште другостепеног суда у побијаној пресуди заснива на погрешној примени материјалног права.

По оцени Врховног касационог суда, погрешан је закључак другостепеног суда да је првостепени суд преиспитивао правну ваљаност Уговора о деоби заједничке имовине од 26.05.2013. године иако тужилац на то током поступка није указивао. Наиме, тужилац је истицао разлоге ништавости правног посла, а који наводи имају примат при одлучивању, посебно када се истиче да је апсолутно ништав правни посао произвео правне последице. У конкретном случају, тужена је на основу наведеног Уговора о деоби заједничке имовине укњижила право својине на стамбеној згради која је саграђена на кат.парцели број ... (сада бр....) к.о. ... Захтев правне сигурности значи

да суд на ништавост пази по службеној дужности у смислу одредбе члана 109. Закона о облигационим односима, те да (и без обзира на захтев странке) уколико установи да је уговор захваћен разлозима апсолутне ништавости има овлашћење да утврди ништавост како би одлучивао о последицама које је такав уговор произвео, о чему је по оцени Врховног касационог суда правилно одлучио првостепени суд у смислу одредбе члана 12. Закона о парничном поступку.

Одредбом члана 53. Закона о облигационим односима прописано је да побуде из којих је уговор закључен не утичу на његову пуноважност (став 1), али, ако је недопуштена побуда битно утицала на одлуку једног уговарача да закључи уговор и ако је то други уговарач знао или морао знати, уговор ће бити без дејства (став 2), да уговор без накнаде нема правно дејство и кад други уговарач није знао да је недопуштена побуда битно утицала на одлуку његовог сауговарача (став 3).

Сагласно наведеном, побуда за закључење уговора у смислу члана 53. став 1. Закона о облигационим односима није разлог ништавости. Међутим недопуштена побуда која је била позната и утицала на одлуку о закључењу уговора може проузроковати да уговор буде без правног дејства. Апсолутно је ништав уговор закључен због недопуштене побуде када се у поступку утврди да је уговор закључен у циљу изигравања имовних права повериоца. Током поступка утврђено је увидом у извод из листа непокретности број ... к.о. ... од 12.06.2012. године, да је као искључиви власник земљишта и стамбене зграде био уписан ББ, да је у листу непокретности на основу решења СКН Шабац од 06.06.2013. године уписана забележба постојања решења о извршењу, која је брисана на основу решења од 21.06.2013. године (којим је стављено ван снаге решење о дозволи извршења на основу веродостојне исправе од 29.10.2012. године и закључак од 09.11.2012. године), након чега се тужена се на основу Уговора о деоби заједничке имовине уписала са правом својине у 1/1 дела на спратној стамбеној згради која је саграђена на кат.парцели број ... (сада бр. ...) к.о. ..., док је ББ остао уписан као власник кат.парцеле број ... (нови број ...), а што је утврђено увидом у извод из листа непокретности од 16.10.2013. године. Имајући у виду наведено, по оцени Врховног касационог суда правилно је првостепени суд применио материјално право оценивши да је спорни Уговор о деоби заједничке имовине ништав у смислу члана 103. Закона о облигационим односима, будући да је закључен у време када су обвезници престали да отплаћују кредит из чега произилази да је побуда за закључење Уговора о деоби заједничке имовине од 26.05.2011. године била онемогућавање извршног повериоца, овде тужиоца да наплати дуг који је сада пок. ББ имао по основу јемства за враћање кредита свог сина ВВ.

Погрешан је закључак другостепеног суда да нису испуњени услови прописани одредбом члана 103. Закона о облигационом односима за утврђење ништавости уговора, те да тужена одговора до висине наслеђене имовине. Наиме, имајући у виду да је првостепени суд утврдио да је наведени Уговор о подели заједничке имовине апсолутно ништав, те да се у смислу одредбе члана 180. Породичног закона претпоставља да су удели супружника у заједничкој имовини једнаки, то је правилно првостепени суд утврдио да $\frac{1}{2}$ непокретне имовине која се налази на кат.парцели бр. ... укључујући и парцелу представља својински удео тужене по основу стицања у брачној заједници, а друга половина представља својински удео сада пок. ББ по основу стицања у брачној заједници. Како је тужена решењем Основног суда у Шапцу О 301/14 од 25.04.2014. године оглашена за наследника на целокупној заоставштини, коју чини парцела бр. ... к.о. ... (ранији бр. ...), то је по оцени Врховног касационог суда

правилан закључак првостепеног суда да како наведени уговор о подели заједничке имовине не производи правно дејство то је тужена поред парцеле наведене у оставинском решењу наследила и 1/2 породичне стамбене зграде (број 1) али и 1/2 неуписаних објеката и то: помоћног објекта који се састоји од котларнице, две оставе, WC-а и помоћног објекта пушнице. Стога је правилно првостепени суд одлучио када је усвојио тужбени захтев и обавезао тужену да тужиоцу на име дуга исплати 2.367.455,96 динара са припадајућом каматом.

Како је побијаном другостепеном пресудом због погрешне примене материјалног права, тужбени захтев делимично одбијен, Врховни касациони суд је из наведених разлога преиначио побијану одлуку, тако што је жалбу тужене одбио и првостепену пресуду потврдио у усвајајућем делу тужбеног захтева тужиоца и у делу одлуке о трошковима првостепеног поступка.

Из наведених разлога, Врховни касациони суд је одлучио као у изреци, применом члана 416. став 1. Закона о парничном поступку.

Тужилац је успео у поступку по ревизији, па му, на основу члана 153. и 154. ЗПП, припадају и опредељени трошкови овог поступка, који су досуђени у висини од 234.600,00 динара и који обухватају трошкове за састав ревизије од стране адвоката од 39.600,00 динара на основу Тарифног броја 13. Тарифе о наградама и накнадама за рад адвоката („Службени гласник РС“, бр. 121/12) и трошкове судских такси на ревизију и одлуку по ревизији од по 97.500,00 динара, према Тарифном броју 1. и 2. Таксене тарифе Закона о судским таксама („Службени гласник РС“, бр. 28/94 ... 95/18).

На основу изнетог, применом члана 165. став 2. ЗПП, Врховни касациони суд је одлучио као у ставу другом изреке.

**Председник већа - судија
Зорана Делибашић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић